

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

3.Bf.113/2024/10. szám

1

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Budapesten, 2024. szeptember 19. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A szexuális erőszak bűntette miatt Terhelt1 ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2024. február 27. napján kelt 11.B.68/2023/25. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott a büntetés fele részének letöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

Az elsőfokú eljárásban felmerült – helyesen – 965.355.- (kilencszázhatvanötezer-háromszázötvenöt) forint bűnügyi költségből a vádlott 962.955 (kilencszázhatvankettőezer-kilencszázötvenöt) forintot köteles az államnak megfizetni, a fennmaradó bűnügyi költséget az állam viseli.

A vádlott lakcíme Cím1. szám, értesítési címe a tartózkodási hellyel egyező.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során kirendelt védői díj címén felmerült 15.200.- (tizenötezerkétszáz) forint bűnügyi költséget a vádlott köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Budapest Környéki Törvényszék a 2024. február 27. napján kelt 11.B.68/2023/25. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki szexuális erőszak büntetében (Btk.197.§ (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés a) pont ab) alpont), ezért öt 5 év – fegyházban végrehajtandó – szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltásra és végleges hatállyal minden olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől eltiltásra ítélte, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végezné, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban állna. Megállapította, hogy a vádlott legkorábban a kiszabott szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Kötelezte a vádlottat az eljárás során eddig felmerült 966.755 forint bünyügyi költséget megfizetésére.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére a büntetés súlyosítása érdekében, Terhelt1 vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] A védő a fellebbezése írásbeli indokolásában elsőként azt rögzítette, hogy a terhelt következetesen tagadta, hogy a vádirat szerinti cselekményt elkövette volna, ezt megerősítette gyanúsított kihallgatásakor tett panaszában, illetve a bíróság előtt lefolytatott bizonyítási eljárás során is. A terhelt az eljárás során sem közvetlenül, sem közvetetten (tanúvallomások által közvetítetten) nem tett olyan kijelentést, amiben a büntetőjogi felelősségét elismerte volna. Hivatkozott arra is, hogy a lefolytatott bizonyítás során igazolást nyert, hogy a gyermek olyan tartalmakat nézhetett a telefonján (kórház zárójelentés 2024.02.09.), mely kialakíthatta az általa előadott narratívát, ami hátrányosan befolyásolta mentális egészségét is, így kétséget kizáróan nem állapítható meg a sértett elmondásának valóságtartalma, ami alapja volt az ügyben kihallgatott tanúk vallomásainak is és a bűnösséget megállapító ítéletnek. A fentiek figyelembevételével indítványt tett a terhelt felmentésére.

[4] A Fellebbviteli Főügyészség BF.194/2024/3. számú átiratában az ügyészségi fellebbezést változatlan tartalommal tartotta fenn, a védelmi fellebbezéseket nem találta alaposnak. A bejelentett fellebbezések irányultságára figyelemmel a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörű felülbírálatra tett indítványt. Álláspontja szerint a törvényszék eljárása során a perrendi szabályokat betartotta, az ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, valamennyi az ügy megítélése szempontjából lényeges bizonyítékot beszerzett, azokat ítélete indokolásában bemutatta és értékelte. Az ügyészség átiratában utalt arra, hogy védekezésében a bűnösségét tagadó vádlott sem zárta ki annak a lehetőségét, hogy a vádbeli események megtörténtek. Emlékeztetkiesését a rendszeres alkoholizálása okozhatta, ez azonban, ha volt ilyen, a saját hibájából történt, és nem eredményezett büntethetőséget kizáró okot. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során kellő részletességgel kifejtette, hogy a vádlott védekezését mely bizonyítékok, és miben cáfolták. A sértett és a családtagok tanúvallomásai, valamint a szakértői vélemények adatai alapján a törvényszék okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére. A megalapozott és megindokolt, ennél fogva a felülbírálat során irányadó tényállást a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül támadó, felmentést célzó védelmi fellebbezések – álláspontja szerint – a másodfokú eljárásban érvényesülő felülmérlegelési tilalom folytán nem vezethettek eredményre. A megállapított tényállás alapján a cselekmény jogi minősítését törvényesnek tartotta. A büntetés kiszabása során irányadó körülményeket azzal indítványozta pontosítani, hogy az ittas állapotban való elkövetést, amelyet a tényállás sem tartalmaz, és ami csak feltételezhető, de kétséget kizáróan nem bizonyítható, a bűnösségi körülmények közül mellőzni szükséges. Álláspontja szerint a vád tárgyává tett bűncselekmény tárgyi súlyához képest az elsőfokú bíróság által a büntetési tétel minimumában kiszabott szabadságvesztés és ahhoz igazodó közügyektől eltiltás nem szolgálja kellően a büntetési célokat, annak példásan szigorú, kellő visszatartó erőt jelentő

súlyosítása indokolt. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Budapest Környéki Törvényszék 11.B.68/2023/25. számú ítéletét a büntetés kiszabása körében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy a vádlottal szemben kiszabott büntetést súlyosítsa a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamának felemelésével. Egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[5] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezések elbírálására a Be. 599.§ (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tűzött ki.

[6] A vádlott a nyilvános ülésen személyi körülményeiről nyilatkozott.

[7] A vádlott védője fellebbezése írásbeli indokolásával egyezően szólalt fel, az abban foglaltakat fenntartotta.

[8] A vádlott a nyilvános ülésen előterjesztett védekezésében és az utolsó szó jogán is ártatlannak vallotta magát, állítása szerint sértettval jó kapcsolatban volt, nem tudott magyarázatot találni az ellene felhozott vádakra, hangoztatta, hogy a cselekmény napján a földön aludt, a kislány pedig az ágyban, és a tévét nézte. Felmentését kérte a bűncselekmény vádja alól. Jövőképében azt fogalmazta meg, hogy továbbra is szeretne másoknak segíteni, másokat szolgálni.

[9] Az ellentétes előjelű fellebbezések egyik irányát sem ítélte megalapozottnak az ítéltábla, az elsőfokú ítéletet járulékos kérdésekben változtatta meg.

[10] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 590.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet, az azt megelőző bírósági eljárással együtt a (2) bekezdésben meghatározott terjedelemben bírálta felül a Be. 599.§ (1) bekezdés szerinti nyilvános ülésen. A másodfokú bíróság vizsgálta az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását tekintet nélkül arra, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[11] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a kerületi bíróság az eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le. A vádlott és a tanúk kihallgatását, a szakértők meghallgatását megelőzően törvényes figyelmeztetéseket, kioktatásokat alkalmazott. Jelen ügyben a kihallgatott tanúk többségében a vádlott rokonai voltak, az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy ezek a rokoni kapcsolatok a perrend szabályai szerint mikor minősülnek hozzátartozói viszonyoknak, és a vádlott hozzátartozóit (egyéb érdekelt³, egyéb érdekelt², egyéb érdekelt¹, egyéb érdekelt⁴ tanúkat) törvényesen figyelmeztette az őket megillető mentességi jogukra. E személyek közül kizárólag egyéb érdekelt¹ élt a tanúvallomás Be. 171.§-a szerinti megtagadásának jogával, a tanú nyomozás során tett vallomását az elsőfokú bíróság a Be. 177.§ (4) bekezdés alapján törvényesen tette felolvasással az eljárás anyagává, figyelemmel arra, hogy a tanúvallomásról a nyomozás során készült jegyzőkönyvből a tanúzási figyelmeztetés, a vallomás későbbi felhasználhatóságára vonatkozó kioktatás és az arra adott válasz egyértelműen kitűnik. Az okirati bizonyítékokat ugyancsak megfelelő formában tette a bizonyítás anyagává.

[12] Az eljárási szabályok – büntetőjogi főkérdésre kihatással nem bíró – megsértését észlelte a másodfokú bíróság abban, hogy az elsőfokú bíróság nem értesítette a kiskorú sértett törvényes képviselőjét, illetve ennek hiányában az ügygondnokot a tárgyalás napjáról, annak ellenére, hogy a Be. 51. § (1) bekezdés c) pontja alapján a sértett, a Be. 72.§ (3) bekezdése értelmében a sértett törvény szerinti jogait gyakorló törvényes képviselő, valamint a Be. 73.§ (8) bekezdése értelmében a törvényes képviselő jogállását élvező ügygondnok is jelen lehet a tárgyaláson. A nyomozati iratok között kizárólag az ügygondnok kirendeléséről szóló határozat áll rendelkezésre, a törvényes képviselő kizárásáról nem, ez azonban nem jelentette volna akadályát annak, hogy az elsőfokú bíróság a törvényes képviselő jogállását tisztázza, és

az ügygondnok, vagy – az ügygondnok felmentésével – a törvényes képviselő részére biztosítsa a sértett képviseletéből eredő jogokat. Az elsősorban sértetti jogokat védő szabály megsértése azonban – figyelemmel arra is, hogy a sértett meghallgatására nem került sor, ismertetett nyomozati vallomására az eljárás szereplői érdemi észrevételt nem tettek – nem volt lényeges hatással az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, illetve az intézkedés alkalmazására, így az ítélet hatályon kívül helyezéséhez nem vezetett.

[13] Az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának perjogi akadálya nem volt.

[14] A másodfokú bíróság Terhelt1 vádlottnak a Be. 561. § (3) bekezdés b) pont alapján feltüntetett személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok, valamint a vádlott nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján azzal helyesbíti és egészíti ki, hogy a vádlott jelenleg kőműves mellett dolgozik, festést, alapozást, előkészítési munkát végez egy építkezésen. Hetente öt napot dolgozik, 18.000 forintos napi bérért, így a havi átlagos jövedelme 400.000 forint körüli. Vagyontalan, a tartózkodási helye szerinti ingatlan szívességi használója. A lakhatásért cserébe a háztartás költségeihez hozzájárul, de szabadidejében segít a ház körüli munkákban is. Édestestvérével, egyéb érdekelt2val jó kapcsolatban van, vele együtt tartja el betegsége miatt keresőképtelenné vált édesapját, aki ugyancsak szívességből lakik a vádlott barátjának tulajdonát képező, és a vádlott tartózkodási helyéül is szolgáló monori ingatlanban. A vádlott rendszeresen fogyaszt alkoholt, azonban ügyel arra, hogy munkaképes állapotát megőrizze, így nagyobb mennyiségű alkoholfogyasztásra főként hétvégén kerül sor.

[15] A másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeképpen megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tényállás alapos és hiánytalan felderítése érdekében a tárgyalás anyagává tette mindazokat a bizonyítékokat, amelyek az ügy eldöntése körében releváns adatokat tartalmaznak. A bizonyítási indítványoknak minden tekintetben helyt adott. A felderítés kiterjedt a vádlott és a sértett kapcsolatát jellemző körülményeknek, a vádlott beszámítási képességének feltárására, és a gyermekpszichológus szakértők véleményeinek megismerésére is.

[16] A megállapított tényállás kis mértékben hiányos, ugyanakkor egy iratellenes megállapítást is tartalmaz, amely az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát eredményezte (Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont). A tényállás hiányosságában és iratellenességében jelentkező részleges megalapozatlansága az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma útján kiküszöbölhető volt (Be. 593. § (1) bekezdés a) pont). Ennek megfelelően a másodfokú bíróság:

[17] - a tényállás [4] bekezdésében kk. sértett születési idejét dátum napjára javítja (NAIH-77320 számú adattovábbítási lap a születési anyakönyvi kivonat adattartamának igazolására),

[18] - a tényállás [4] bekezdésének utolsó mondatát kiegészíti azzal, hogy: egyéb érdekelt2 és a kk. sértett édesanyja, egyéb érdekelt3 megállapodtak abban, hogy a nyári szünet alatt, amíg egyéb érdekelt3 dolgozik a kk. sértett egyéb érdekelt2éknál tartózkodik, és ezeken a napokon ott is alszik.

[19] – az [5] bekezdésben a „náluk” kifejezés helyett „a Cím4. szám alatti ingatlanban”, az „ők vigyáztak rá” helyett „egyéb érdekelt2 vigyázott rá” kifejezést illeszti.

[20] A fenti változtatásokkal a tényállás a Be. 592. § (2) bekezdésben felsorolt hibáktól és hiányosságoktól mentessé vált és a Be. 593. § (3) bekezdés alapján a másodfokú eljárásban irányadó volt.

[21] A tényállás csak kisebb pontosításokat tett szükségessé. Egyrészt a nyomozás során az elektronikus anyakönyvi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján kellett helyesbíteni a

sértett születési időpontját, másrészt a egyéb érdekelt² és egyéb érdekelt³ egybehangzó vallomása alapján megismerhető ténnyel kellett kiegészíteni és pontosítani a tényállást arra nézve, hogy a kiskorú sértett milyen családi megállapodás alapján került féltestvére (egyéb érdekelt²) felügyelete alá.

[22] Az ítéltábla nem ítélte szükségesnek a tényállás kiegészítését a vádlott ittaságára tett tényállításokkal. Az eljárás során feltárult adatok alapján a vádlott rendszeres alkoholfogyasztó személy, arra nézve is merült fel bizonyíték – miként az elsőfokú ítélet 95. pontja is rögzítette – hogy a vádbeli estén is fogyasztott röviditalt. Kiskorú sértett vallomása a kis üvegekben lévő átlátszó folyadékról, nem hagy kétséget afelől, hogy a vádlott ezen az estén is hódolt káros szenvedélyének, azonban az egyetlen közvetlen bizonyíték, a kiskorú sértett vallomása alapján sem lehet kétséget kizáróan meghatározni, hogy a terhére rótt cselekmény előtt, vagy után fogyasztott alkoholt, így az elkövetéskori ittas állapot – figyelemmel a Be. 7.§ (4) bekezdésében rögzített alapelvre, amely szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére – nem állapítható meg a tényállásban.

[23] A másodfokú bíróság további megalapozatlanságot nem észlelt. Az elsőfokú ítélet ténymegállapításai egyebekben megfelelnek a bizonyítás eredményeként keletkezett, és a törvényszék által hitelesnek tekintett bizonyítékok tartalmának, a tényállás tényből tényre történő következtetéssel megállapított részei pedig a logika szabályainak.

[24] Ezt követően a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésének a törvényességét vizsgálta. Elsőként azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének a megalapozottság vizsgálatához szükséges mértékben eleget tett. Egyértelműen megállapítható ugyanis, hogy a törvényszék a ténymegállapításokhoz milyen bizonyítékokat vett figyelembe, ezek közül mely bizonyítékokat tekintette hitelesnek (Be. 561. § (3) bekezdés d) pont), illetve, hogy a bizonyítékok mérlegelését egyenként és összességében is elvégezte (Be. 167. § (4) bekezdés).

[25] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság a szexuális cselekmény megtörténte tekintetében a sértett – közvetlenül és közvetett módon megismerhető – elmondását fogadta el hitelesként a vádlott tagadásával szemben. Mérlegelési körébe vont valamennyi beszerezett bizonyítékot, és azokat meggyőző érveléssel értékelte. Iratszerűen mutatta be Terhelt¹ védekezését: a vádlott a cselekmény elkövetését mindvégig tagadta, érdemi védekezéséhez azonban a büntetőeljárás során olyan megjegyzéseket fűzött, amely saját meggyőződésével, emlékei biztonságával szembeni kételyeket sejtetnek. A nyomozás során úgy nyilatkozott, hogy nem követett el bűncselekményt, legalábbis nem tud róla, a bíróság előtt tett vallomása szerint nem történt ilyen, mert ha részeg lett volna is, emlékezett volna a dologra. Helyesen emelte ki azt is az elsőfokú bíróság, hogy a tanúk elmondása szerint a vádlott a cselekmény után az őt felelősségre vonó családtagokkal szemben sem adott hangot meglepődésének, felháborodásának, sértettségének, a feltételezést még magának is megengedte („ha tényleg ilyet tett, abba kell hagynia az ivást”), zokszó nélkül tűrte el, hogy felpofozzák és vette tudomásul, hogy el kell hagynia az ingatlant.

[26] Helyesen ismerte fel azt is a törvényszék, hogy mivel a vádlott ténybeli védekezése a sértett által állított tények egyszerű tagadását jelentette, különös jelentőséggel bírt a sértetti vallomás hiteltérdemlőségének a vizsgálata. A kiskorú sértettet, 2022. augusztus 11-én, több mint két évvel a cselekmény után hallgatták meg tanúként az ügygondnok jelenlétében. E vallomás a vád tárgyává tett cselekményre vonatkozó közvetlen bizonyíték.

[27] Az elsőfokú bíróság a kiskorú sértett szavahihetőségének vizsgálata során meghatározó jelentőséget tulajdonított annak, hogy a sértett másnap a vele történt eseményekről azonos tartalommal számolt be édesanyjának, egyéb érdekelt³nak, és féltestvérenek egyéb érdekelt²nek. A tanúvallomások alapján megállapítható, hogy a sértett néhány óra különbséggel, ugyanúgy mondta el az eseményeket, elmondása a családtagoknak

őszintének tűnt, és annyira hitelesnek, hogy kiskorú sértett édesapja azonnal felkereste, és tetteleg is számonkérte a vádlottat. A sértetti vallomás hiteleségét erősíti egyéb érdekelt³ elmondása a sértett viselkedéséről, mely szerint sértett a történetekről fejét lehajtva beszélt, látszott rajta, hogy szégyelli magát. szakértő igazságügyi pszichológusszakértő a tárgyaláson szakvéleményéhez fűzött szóbeli indokolása során kitért arra is, hogy a sértetti érzékeny korban, ha szexuális trauma történik a gyermekkel, akkor saját magát is hibáztatni kezdi, és saját felelősségét is megpróbálja keresni, közben beszennyezve érzi magát, amely büntudati szorongás a sértett vizsgálata során konkrétan is tetten érhető volt. Mindezzel összhangban áll a sértett szégyent mutató magatartása, amelyet egyéb érdekelt³ vallomása egyértelműen tanúsít.

[28] Az eljárás anyagát képezte a Intézmény előtt folyt, a kiskorú gyermek védelembe vételéhez kapcsolódó eljárás során keletkezett iratanyag, amelyben egyéb érdekelt³ mindvégig következetesen számolt be gyermekének elmondásáról és viselkedéséről.

[29] A nyomozás során két pszichológus szakértői vélemény beszerzésére is sor került: személy¹ igazságügyi pszichológus szakértő 2020. augusztus 6. napján, szakértő igazságügyi pszichológus szakértő 2021. június 21-én vizsgálta a kiskorú sértettet, véleményeik összhangja teljes, amelyet a szakvélemények szóbeli kiegészítése is megerősített. Az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el a sértettől készült szakértői véleményeknek azokat a szakértői kompetencián belül maradó, egybehangzó megállapításait, miszerint

[30] – a sértett esetében szexuális traumatizáltság véleményezhető, a Rorschach teszt, illetve a vizsgálat során feltárt szexuális elakadásra, szexualitással kapcsolatos félelmekre és szorongásra, büntudatra utaló jelek alapján, valamint, hogy

[31] – a sértett által elmondottak élményszerűnek, és személyesen átéltek hatottak, megnyilvánulásaiban külső személy ráhatásának, az előadottak betanítottságának jelei nem voltak megállapíthatóak.

[32] szakértő igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleményében azt is rögzítette, hogy a sértett által elmondottak annak ellenére hatottak élményszerűnek, hogy a sértett az átélt események vonatkozásában – melyek érzelmileg nagyon megterhelők és szorongást keltők számára – igen erőteljes (nem tudatos) elhárításokat alkalmazott önmaga védelmében, melyek eredményeként a kapcsolódó emlékek kiszorulnak a tudatból. Ennek következtében az átélt események nem minden részletét tudta felidézni, illetve az általa elmondottakban kisebb következtelenségek is megjelentek. Ebben – a szakvélemény szerint – az erős elhárításokon kívül az események óta eltelt időnek is szerepe volt, ami szükségszerűen az emlékek bizonyos fokú elhalványulását eredményezi, különös tekintettel a gyermek életkorára, és a gyermeki memóriefunkciók jellegzetességeire.

[33] Kiskorú sértett sértett vallomását – e szakértői megállapítások fényében vizsgálva – megállapítható, hogy az a tény, hogy a sértett a cselekmény után két évvel a vádlott cselekvőségét szűkebb körben írta le (pl. nemleges választ adott arra kérdésre, hogy megfogta-e a vádlott a sértett nemi szervét) ahhoz képest, mint ahogy erről a családtagoknak másnap beszámolt, és többnyire az események részleteire sem emlékezett, reálisan és ésszerűen magyarázható azzal, hogy a sértett az elkövetéskor hét éves volt, amely korban emlékek feldolgozása általában is eltérő a felnőtt személyektől, emellett a sértett a cselekmények során átélt traumára erőteljes, nem tudatos elhárításokkal reagált. A fentiekre is figyelemmel nem támasztható aggály azzal kapcsolatban, hogy a kiskorú sértett a vele történetekről őszintén számolt be közvetlenül az esemény után, és azzal kapcsolatban sem, hogy a vádlottal egyébként szoros, támogató kapcsolatban lévő családtagok az általuk közvetlenül megszerzett információkat torzítás nélkül adták tovább a vallomásaikban. Meg kell azt is jegyezni, hogy a vádlott sem tudott megjelölni, de az eljárás során sem merült fel

olyan körülmény, amely a kiskorú sértett vádlottal szembeni ártó szándékára, gyermeki bosszúra, akár csak ellenszenvére utalna.

[34] A védő a fellebbezésében utalt a kórház 2024. február 9. napján kelt zárójelentése alapján arra, hogy a sértett telefonján nézett tartalmak alakíthatták ki az általa előadott narratívát, ami miatt kétséget kizáróan nem állapítható meg a sértett elmondásának valóságtartalma. A másodfokú bíróság ezt a védői hivatkozást nem találta megalapozottnak. A hivatkozott zárójelentés szerint a sértett azt követően észlelt olyan tüneteket, hogy fáj a lába, szédül és el akar esni, hogy 2023. december 30-án kíváncsiságból megnézett egy videót egy epilepsziás rohamról. Sem a videó megtekintésének időpontja, sem annak tartalma nem alkalmas arra, hogy a sértettnak a vád tárgyára vonatkozó elmondását befolyásolja, arra pedig a védői fellebbezés sem hivatkozott, hogy a sértett hét éves korában, a cselekmény előtt szexuális tartalmú videófelvevételeket nézett volna.

[35] Az iratok között elfekvő zárójelentés alapján a sértettnél poszttraumás stressz zavart diagnosztizáltak, amely személy¹ és szakértő igazságügyi szakértők tárgyaláson előterjesztett szóbeli véleménye alapján kapcsolható a sértettnél kimutatott nagy érzelmi és szexuális traumához, erre az extrém nagy lelki megterhelésre, traumára adott lelki válaszként értékelhető, ami egyben azt is mutatja, hogy nem került időben feldolgozásra a trauma. Így a sértettnél fellépő poszttraumás stressz zavar erősíti a szexuális abúzus megtörténteire utaló bizonyítékokat, nem pedig azzal szemben ható.

[36] A vádlott emlékezet hiányára hivatkozó védekezésre, és a rendszeres alkoholfogyasztásra utaló adatokra is figyelemmel indokoltan és körültekintően vizsgálta az elsőfokú bíróság a vádlott beszámítási képességét. Ennek keretében védői indítványnak helyt adva a tárgyaláson közvetlenül is meghallgatta a vádlott elmeorvos- orvos és pszichológus szakértői vizsgálatát végző szakértő³, szakértő¹ és szakértő⁴ igazságügyi szakértőket, akik részletesen nyilatkoztak arra, hogy a vádlott esetében a kóros elmeállapot kizárható. Ugyancsak egybehangzóan zárták ki a patológiás részségtség lehetőségét is, mivel annak speciális tünetei, így a kontaktus képzési nehézség, a hirtelen és borult tudatállapotban elkövetett cselekmény, a teljes emlékezetkiesés és a mélyalvás a vádlott esetében egyáltalán nem jelentek meg.

[37] A vádlott és a védő felmentést célzó fellebbezése eltérő tényállás megállapítását, és ezzel az a bizonyítéknak az elsőfokú bíróságtól eltérő értékelését igényelné. Ezzel kapcsolatban szükséges rögzíteni, hogy a tényállás megállapításának jogát és köteleességét a büntetőeljárás törvény az elsőfokú bíróság hatáskörébe utalja. Amennyiben a bíróság indokolási kötelezettségének a törvény és a logika szabályainak megfelelően eleget tesz, és számot ad arról, hogy egyes bizonyítékokat miért fogad el, illetve vet el, és ez alapján megalapozott tényállást állapít meg, úgy a fellebbviteli bíróság köteles határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítani. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma – a 2019. évi B.9. számú EBH-ban írtak alapján – annyit jelent, hogy megalapozott tényállás esetén a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság tette. A másodfokú bíróság csak akkor értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérő eredménnyel a bizonyítékokat, ha eltérő tényt állapít meg. Ebbe a körbe nem tartozó tényekkel össze nem függő, valamint a megalapozott ténymegállapításra vonatkozó bizonyítékok eltérő eredményű értékelésére nincs törvényes lehetőség a Be. 593. § (2) bekezdésére figyelemmel, ezért a megalapozott tényekre vonatkozó bizonyítékok fellebbezés keretében történő támadása sem vezethet eredményre.

[38] Mindezek alapján a másodfokú bíróság osztotta azt a törvényszéki következtetést, hogy a törvényes bizonyítékok alapján ítéleti bizonyossággal megállapítható, hogy Terhelt¹ vádlott elkövette a terhére rótt cselekményt.

[39] A cselekmény jogi értékelésének a körében az elsőfokú bíróság első lépésként helyesen jelölte ki azt, hogy mely anyagi jogi rendelkezések voltak hatályban a cselekmény elkövetésének az idején. A bűncselekményt fő szabályként az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni a Btk. 2.§ (1) bekezdése alapján. Helyesen jutott arra a megállapításra, hogy az elkövetéskori Btk. a vádlottra nézve kedvezőbb rendelkezést tartalmaz, mivel a bűncselekmény tetelkeretét megemelő 2021. évi LXXIX. törvény (hatályos 2021. július 8. napjától), illetve az e bűncselekmény vonatkozásában a feltételes szabadság lehetőségét kizáró 2020. évi CVIII. törvény (hatályos 2020. november 5. napjától) rendelkezései még nem voltak hatályban.

[40] Az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg a szexuális cselekmény fogalmát a Btk. 459. (1) bekezdés § 27. pontja alapján, és helyesen feleltette meg a tényállásban leírt konkrét elkövetési magatartásnak. A nemi vágy felkeltése, kielégítése érdekében a nemi szervvel végeztetett cselekmények az ítélkezési gyakorlat szerint súlyosan szeméremsértőnek minősülnek (BH2018. 240). A tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére történt elkövetésre figyelemmel a gyermeknek sem a védekezésre, sem az akaratnyilvánításra képességét nem kell vizsgálni. A bűncselekmény megvalósul a tizenkét év alatti gyermek beleegyezése esetén is, így tényként csak a passzív alany életkorában van jelentősége.

[41] Helyesen állapította meg a Btk. 197. § (3) bekezdés b) pontjában foglalt minősítő körülményt, amely akkor valósul meg, ha a sértett az elkövető a hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása alatt álló személy. Többszörös a minősülés, ha a 197. § (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményt a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott sértett sérelmére valósítja meg az elkövető (Btk. 197. (4) bekezdés a) pont ab) alpont). Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az anyagi jog értelmező szabályából is következően a vádlott a sértett hozzátartozója volt (Btk. 459. (1) bekezdés 14. c) pont). A sértett egyben a vádlott felügyelete alatt is állt, mivel ez a minősítő körülmény megállapítható akkor is, ha rövid az az időtartam, ami alatt az elkövető meghatározhatja a passzív alanytól elvárt magatartást, kiskorú esetén gyakorolhatja mindazon jogokat, amelyek az adott körülmények között a szülőt illetnék (BH2011. 30.).

[42] A Btk. 80. § (1) bekezdés értelmében a büntetést céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy kell kiszabni, hogy igazodjék a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez.

[43] Ahogyan a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú BK vélemény is rögzíti, a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő – összefoglalóan a büntetést befolyásoló – körülmények a büntetést alakíthatják. Ezeket tehát nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem a számuk, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés kiszabásánál. Az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya, a vádlott személyében rejlő társadalomra veszélyesség, az enyhítő és súlyosító körülmények együttes értékelése mellett kell megválasztani a vádlottal szemben az adott ügyben a büntetési célok elérését biztosító joghátrányt.

[44] A joghátrány megválasztása körében értékelendő súlyosító és enyhítő körülményeket az elsőfokú bíróság a 56/2007. számú BK véleményben írtakat szem előtt tartva túlnyomórészt feltárta, és azokat a tényleges súlyuknak megfelelően értékelte. A sértettnél véleményezett pszichés traumát, és ennek a mai napig fennálló negatív hatását helyesen látta további súlyosító körülményként megállapíthatónak az elsőfokú bíróság. Az

ittas állapotban történt elkövetés – a tényállás megállapítása körében kifejtettekre figyelemmel – azonban nem ételkelhető súlyosító körülményként, mivel kétség nélkül nem állapítható meg, hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetésekor szeszes ital befolyása alatt állt. A cselekmény idején a vádlott 23 éves volt, amely már nem tekinthető fiatal felnőtt kornak, így ezt a körülményt nem lehet külön enyhítő körülményként figyelembe venni, mellőzésével ugyanakkor a vádlott büntetlen előélete értékelhetővé válik, amely egyébként a fiatalkort néhány évvel meghaladott, ún. fiatal felnőttek esetében nem minősülne enyhítő körülménynek (56/2007. számú BK vélemény II. 1.) A szexuális erőszak büntetvények adott minősítésen belüli enyhébb konkrét tárgyi súlyának szintén enyhítő hatást kell tulajdonítani. A szexuális cselekmények széles skáláján a sértett nemi szervek ruhán keresztül kézzel történő érintése, illetve a sértett felhívása ilyen érintésre enyhébb megítélésű cselekvőséget testesít meg, miként az is, hogy alkalmoszerű, szituációhoz kapcsolódó, nem ismétlődő magatartásról volt szó, a sértett ellenállása után a vádlott nem erőltette a cselekményt, erőszakkal, fenyegetéssel vagy egyéb nyomással nem kényszerítette a sértettet. Az ítéltábla által elbírált hasonló minősítésű ügyeket áttekintve az körvonalazódik, hogy ezek az enyhébb elkövetési körülmények a büntetési középértéktől az alsó határ felé történő jelentős eltérést indokolnak. Terhelt1 vádlott cselekményének konkrét társadalomra veszélyessége ezekhez az esetekhez képest viszonyítandó, a viszonyításban szerepet kap az is, hogy a vádlott büntetlen előéletű, rendezett életvitelt folytat, az elmeorvosszakértői vizsgálat során nem tártak fel nála szexuális devianciára, aberrációra utaló személyiségjegyeket. Mindennek a kiszabott büntetésben is tükröződnie kell.

[45] A vádlott által megvalósított szexuális erőszak büntetét 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a jogalkotó.

[46] Az ügyészi és a védelmi állásponttal szemben a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a törvényszék törvényesen határozta meg Terhelt1 vádlottal szemben az alkalmazott joghátrány nemét és annak mértékét. A Btk. 82.§ (2) bekezdés b) pontja alkalmazásával a büntetési tételnél enyhébb büntetés kiszabására az ítéltábla – különösen a bűnösség beismerésének, a cselekmény megbánásának hiánya mellett – nem látott indokot. A fentiek szerint kiegészített bűnösségi körülmények alapján nem tekinthető eltúlzottan súlyosnak vagy enyhének a büntetési tételkeret alsó határában kiszabott szabadságvesztés tartama. Ehhez igazodóan, mind alkalmazásában mind tartamában megfelelő a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása is.

[47] Ezen indokokra figyelemmel az elsőfokú bíróság által meghatározott joghátránynak sem az ügyészi fellebbezésben szorgalmazott súlyosítása, sem a vádlott és védője által indítványozott enyhítése nem volt indokolt.

[48] A törvényszék a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően határozta meg a szabadságvesztés a végrehajtási fokozatát (Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpont).

[49] A feltételes szabadság legkorábbi időpontjának meghatározása körében a másodfokú bíróság indokot látott a vádlott esetében a Btk. 38. § (3) bekezdés alkalmazására, amelyet a cselekmény alkalmoszerű elkövetése, a vádlott személyében rejlő mérsékeltebb társadalomra veszélyesség, valamint az a tény is indokolt, hogy a vádlott büntetlen előéletű, vele szemben nincs másik büntetőeljárás folyamatban, életvitele rendezett, ezért megalapozottan feltehető, hogy a büntetés célja vele szemben akkor is elérhető, ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége a szabadságvesztés fele részének kiállása után megnyílik.

[50] Kivételt nem tűrő kötelező szabály alapján rendelkezett a foglalkozástól, illetve tevékenységtől eltiltás tekintetében, e büntetés kiszabását azonban nem érintette az ítélet indokolása során. A vádlott a cselekményt a Btk. 52. § (3) bekezdésének 2017. december 1-jei módosulása után követte el, így a törvény mérlegelést nem engedő kötelező rendelkezése alapján kell eltiltani őt végleges hatállyal minden olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb

tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végezné, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban állna.

[51] Az elsőfokú ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálatra tartozó rendelkezései alapvetően törvényesek, azok az irányadó törvényhelyeknek megfelelnek. A bűnügyi költség összege pontosításra, annak viselésre vonatkozó rendelkezés pedig módosításra annyiban szorult, hogy a bűnügyi költség összege helyesen 965.355 forint, amelyből 2400 forintot az állam visel. Az elsőfokú bíróság ugyanis a felkészülési díj meghatározásánál figyelmen kívül hagyta, hogy a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (3) bekezdése a felkészülési díjat ügynként, és nem eljárási szakaszonként határozza meg, így a nyomozó hatóság által kirendelt védő részére már megállapított 2400 forintot is figyelembe kellett volna venni a felkészülési díj törvény szerint járó legkisebb összegének meghatározásakor. Ezen okból szükségtelenül felmerült bűnügyi költséget a másodfokú bíróság a Be. 574.§ (3) bekezdése alapján az állam terhére hagyta.

[52] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg annak törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[53] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő díja címén felmerült bűnügyi költségről szóló rendelkezés a Be. 613.§ (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 574.§ (1) bekezdésén alapult.

[54] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2024. szeptember 19.

dr. Szalai Géza s.k.
a tanács elnöke

dr. Szabó Ágnes Petra s.k.
előadó bíró

dr. Bíró Emese s.k.
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 2024. február 27. napján kelt 11.B.68/2023/25. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.113/2024/10. számú ítéletében írt változtatással 2024. szeptember 19. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. szeptember 19.

dr. Szalai Géza
a tanács elnöke